

Organisatie van de
Verenigde Naties
voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur

Vlaamse
UNESCO
Commissie

Unesco-gebieden

werelderfgoed
biosfeergebieden
geoparken

Werelderfgoed

Organisatie van de
Verenigde Naties
voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur

Werelderfgoed
in Vlaanderen,
België

Unesco's werelderfgoed-conventie biedt het kader om uitzonderlijke culturele én natuurlijke erfgoedsites als werelderfgoed te erkennen en te beschermen.

Men beoordeelt een plaats op basis van een reeks criteria voor de authenticiteit, de integriteit, de beschermings- en beheersmaatregelen, en bovenal de Uitzonderlijke Universele Waarde.

België heeft 13 werelderfgoedsites waaronder één natuursite: het Zoniënwoud, binnen een serie van Europese beukenbossen.

Zoniënwoud (© Agentschap Natuur en Bos)

Kenmerken

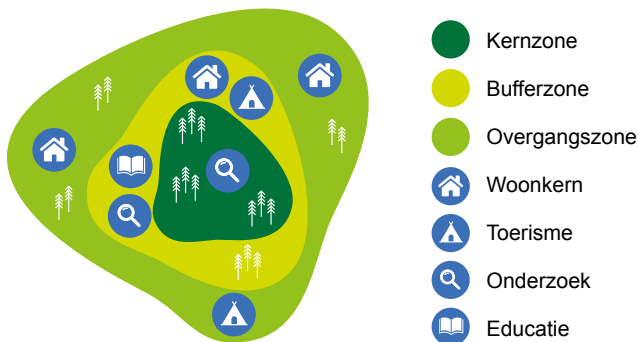
- Werelderfgoed-conventie (1972)
- Meer dan 1100 sites (200-tal natuursites)
- Uitzonderlijke Universele Waarde
- Bescherming, behoud en instandhouding
- Strikte beheersimplicaties en beschermingsmechanismen
- Eerder statisch
- Vaak vanuit hogere overheid
- Nominatieproces 5-10 jaar
- Regelmatige rapportage aan Unesco

Biosfeergebied

Biosfeergebieden zijn door Unesco opgezet als proeftuinen om natuur en economische ontwikkeling met elkaar te verzoenen.

De biosfeergebieden bestaan uit drie zones: een kernzone gericht op natuurbescherming, een bufferzone met ruimte voor o.a. onderzoek en educatie, en een overgangszone voor duurzame economische ontwikkeling.

Zonering Biosfeergebied

Voor de beoordeling van kandidaat-gebieden kijkt men naar 7 criteria met oog voor onder meer het ecosysteem, de biodiversiteit, duurzame ontwikkeling en betrokkenheid van lokale partners.

Kenmerken

- Mens en Biosfeerprogramma (1971)
- Meer dan 700 biosfeergebieden
- Ecologie, biodiversiteit en duurzame ontwikkeling
- Beschermde natuurstatus én ruimte voor ontwikkeling
- Kern-, buffer- en overgangszones
- Eerder dynamisch, toekomstgericht, adaptief
- Vaak vanuit regionale en lokale partners
- Nominatieproces vanaf 3 jaar
- Evaluatie gebied om de 10 jaar

Geopark

Organisatie van de
Verenigde Naties
voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur

UNESCO
Global
Geoparks

Rochefort - Anticlinale de Wavreille (© Geopark Famenne-Ardenne)

Geoparken zijn plaatsen van internationaal geologisch belang, met een omvattende aanpak van erfgoedbescherming, educatie, wetenschap en duurzame ontwikkeling. Ze maken allemaal deel uit van het Global Geoparks Network.

Naast geologie, krijgen ook ecologie, archeologie, duurzaam toerisme en economische activiteiten de nodige aandacht.

Men beoordeelt een kandidaat-geopark onder meer op de bescherming van het geologisch erfgoed, de wetenschappelijke assessment en de betrokkenheid van lokale partners.

In België bestaat er sinds 2017 het geopark 'Famenne-Ardenne' met onder meer de Grotten van Han.

Kenmerken

- Global Geoparks Network (2015)
- Meer dan 140 geoparken
- Internationaal geologisch belang
- Integraal beheer van (geologisch) erfgoed, archeologie, landschap en natuur
- Wetenschappelijke grondslag en regionale identiteit
- Dynamisch, toekomstgericht, adaptief
- Vaak vanuit regionale en lokale partners
- Nominatieproces 5-8 jaar
- Evaluatie park om de 4 jaar

Meerwaarde

Unesco's gebiedserkenningen bieden een kwaliteitslabel voor waardevolle plaatsen, geven toegang tot een uitgebreid internationaal netwerk, en dragen bij tot de promotie en duurzame ontwikkeling van een gebied. Men verkrijgt echter geen bijkomende financiële steun.

De opzet van biosfeergebieden en geoparken, met een sterke nadruk op de betrokkenheid van de lokale gemeenschap en partners, zorgt voor een meer gedragen visie op de streekontwikkeling. Werelderfgoed-status biedt dan weer een bijkomende internationale juridische bescherming.

Benelux-voorbeelden

In de Benelux zijn er voorlopig maar enkele Unesco-gebieden, waaronder 'Maasheggen' als biosfeergebied en de geoparken 'Famenne-Ardenne' en 'De Hondsrug'. Men werkt wel aan Vlaams-Nederlandse kandidaturen voor geopark 'Schelde Delta' en biosfeergebied 'Kempen~Broek'.

Kandidaturen

Het initiatief, de dossieropmaak en het eigenaarschap voor een kandidatuur liggen bij organisaties en besturen van een streek, die een duidelijke meerwaarde zien in een gebiedserkenning van Unesco. De ambitie spoort best met de eigen doelstellingen om de gebiedsgerichte werking te intensiveren met alle nodige partners.

Neem al zo vroeg mogelijk contact op met de Vlaamse Unesco Commissie voor verdere informatie, advies en initiële begeleiding. Unesco eist immers een positief advies van de betrokken nationale Unesco commissie bij een nominatiedossier.

Duurzame Ontwikkeling

Unesco-gebieden bieden ook een lokaal podium voor Unesco's waarden en voor de lokale inspanningen bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

“Unesco’s Biosphere Reserves, Natural Heritage Sites and Geoparks provide unique platforms to address climate change”

António Guterres, Secretaris-Generaal
van de Verenigde Naties

Alle Unesco-gebieden samen zijn net zo groot als China. Met een goed beheer van natuurlijk erfgoed en lokale betrokkenheid kunnen ze dus wel degelijk een verschil maken en bijdragen aan een duurzame toekomst.

Contact

Vlaamse Unesco Commissie
Havenlaan 88 bus 80
1000 Brussel
www.unesco.be

Organisatie van de
Verenigde Naties
voor Onderwijs,
Wetenschap en Cultuur

Vlaamse
UNESCO
Commissie